

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 17.VI.2008
K(2008)2665 galutinis

**Tema: Valstybės pagalba Nr. N 197/2008 – Lietuva
Regioninė pagalba energetikos sektoriui**

Gerbiamasis pone Ministre,

1. PROCEDŪRA

- (1) 2008 m. balandžio 15 d. elektroniniu pranešimu, Komisijos užregistruotu tą pačią dieną (SANI 1071), Lietuvos valdžios institucijos pranešė apie minėtą priemonę, susijusią su regionine pagalba energetikos sektoriui.
- (2) 2008 m. birželio 5 d. raštu, Komisijos užregistruotu tą pačią dieną, Lietuvos valdžios institucijos pateikė papildomą informaciją apie praneštą schemą.

2. PAGALBOS SCHEMOS APIBŪDINIMAS

2.1. Pagalbos schemos tikslas

- (3) Pagal praneštą regioninės pagalbos schemą remiami investicijų projektai, kurių tikslas – užtikrinti saugų energijos tiekimą Lietuvos vartotojams, padidinti energijos veiksmingumą ir paskatinti aktyvesnę atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą Lietuvoje. Šie uždaviniai nustatyti Lietuvos 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategijoje, o strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai išsamiau nagrinėjami veikslių programose¹.
- (4) Schemą, apie kurią pranešta, sudaro šešios toliau trumpai apibūdinamos priemonės:

¹ Veikslių programomis, kurias patvirtina Europos Komisija ir kurios gali būti įgyvendinamos naudojant vieno arba kelių struktūrinių fondų lėšas, įgyvendinama Bendrijos paramos sistema; jas sudaro keletas prioritetų, kuriems priskiriamos daugiamečių priemonės.

Jo Ekscelencija Užsienio Reikalų Ministras Petras VAITIEKŪNAS
Užsienio Reikalų Ministerija
J. Tumo-Vaižganto g. 2
LT-01511 Vilnius

- i. *Elektros perdavimo sistemos modernizavimas ir plėtra.* Šios priemonės tikslas – modernizuoti elektros perdavimo sistemą, siekiant didinti elektros tiekimo patikimumą rengiantis integracijai į ES bendrąją elektros rinką. Lietuvos valdžios institucijos nurodo, kad didžioji dalis elektros perdavimo sistemos įrenginių eksploatuojami ilgiau kaip 20 metų, todėl nebeatitinka šiuolaikinių energijos tiekimo patikimumo arba saugumo reikalavimų. Todėl, kad būtų įvykdyti vis didėjantys energijos tiekimo patikimumo ir saugumo reikalavimai, reikia tiesti naujas elektros perdavimo linijas ir, diegiant pažangias šiuolaikines technologijas, statyti ir rekonstruoti transformatorių pastotes.
- ii. *Elektros skirstymo sistemos modernizavimas ir plėtra.* Šios priemonės tikslas – modernizuoti elektros skirstymo sistemą, siekiant didinti elektros skirstymo patikimumą. Esami technologiniai skirstomųjų tinklų įrenginiai negali užtikrinti pakankamo elektros įtampos lygio. Todėl, Lietuvos valdžios institucijų nuomone, reikia įrengti naujas transformatorių pastotes ir trumpinti žemosios įtampos linijas. Automatizuotų valdymo, duomenų rinkimo ir perdavimo, energijos apskaitos sistemų diegimas palengvintų įrenginių avarijų tyrimą ir užkirstų kelią kitiems elektros įrenginių gedimams.
- iii. *Šilumos tiekimo sistemos modernizavimas ir plėtra.* Šios priemonės tikslas – modernizuoti šilumos tiekimo sistemą, siekiant didinti šilumos tiekimo patikimumą ir kokybę. Lietuvos valdžios institucijos nurodo, kad dauguma šilumos tiekimo vamzdynų fiziškai susidėvėję, todėl yra didelė avarijų ir šilumos tiekimo sutrikimo tikimybė. Pažeista ir neveiksminga šilumos tiekimo vamzdynų šiluminė izoliacija lemia didelius šilumos energijos nuostolius. Todėl šilumos tiekimo tinklų modernizavimas, diegiant pažangias ir efektyvias technologijas, sumažins avarijų tikimybę, padidins šilumos tiekimo patikimumą ir sumažins šilumos energijos transportavimo nuostolius. Šilumos tiekimo sistemų plėtra taip pat sudarys sąlygas mažinti vietos aplinkos taršą.
- iv. *Gamtinių dujų perdavimo sistemos modernizavimas ir plėtra.* Priemonės tikslas – modernizuoti gamtinių dujų perdavimo sistemą, siekiant didinti gamtinių dujų tiekimo patikimumą ir sudaryti sąlygas integruotis į ES bendrąją gamtinių dujų rinką. Lietuvos valdžios institucijų nuomone, gamtinės dujos technologiniu ir ekologiniu atžvilgiu yra efektyviausias organinis kuras, todėl Lietuvos rinkoje artimiausiu ir vidutinės trukmės laikotarpiu tai bus plačiai naudojama kuro rūšis. Todėl reikia plėsti ir modernizuoti gamtinių dujų perdavimo tinklus, ypač Vakarų Lietuvoje, siekiant padidinti gamtinių dujų tiekimo patikimumą ir dujųofikuoti naujas teritorijas.
- v. *Energijos gamybos efektyvumo didinimas.* Priemonės tikslas – diegti pažangias ir efektyvias energijos gamybos technologijas, padidinti energijos gamybos veiksmingumą. Lietuvos valdžios institucijų nuomone, energijos gamyba Lietuvoje yra nepakankamai veiksminga dėl naudojamos pasenusios įrangos ir technologijų. Šiuolaikinių technologijų įdiegimas leis padidinti energijos gamybos efektyvumą ir sumažinti transformavimo nuostolius, tuo pačiu mažinant aplinkos taršą.
- vi. *Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai.* Priemonės tikslas – skatinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą energijos gamybai. Lietuvos valdžios institucijų nuomone, Lietuvoje nepakankamai išnaudojamos atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijos gamybai galimybės. Platesnis atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimas leis

sumažinti iškastinių energijos išteklių importą, šalies energetinę priklausomybę ir aplinkos taršą.

2.2. Teisinis pagrindas

- (5) Svarbiausias schemos teisinis pagrindas:
- *2007–2013 m. ekonomikos augimo veiksmų programa. 4 prioritetas – Esminė ekonominė infrastruktūra. 1 veiksmų grupė: Energijos tiekimo tinklai (patvirtinta Europos Komisijos C30/VII/2007 K(2007) 3740);*
 - *2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programa. 3 prioritetas – Aplinkos kokybė. 5 veiksmų grupė: energijos gamybos bei veiksmingumo didinimas ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas (patvirtinta Europos Komisijos 30/VII/2007 K(2007) 3738);*
 - *2007 m. gruodžio 19 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 1449 dėl žmogiškųjų išteklių plėtros, ekonomikos augimo ir sanglaudos skatinimo veiksmų programų priedų patvirtinimo (Valstybės žinios, 2008 m., Nr. 4-241);*
 - *Ūkio ministro įsakymų projektai dėl šešių minėtų priemonių finansavimo sąlygų aprašų patvirtinimo.*
- (6) Europos Komisijai patvirtinus schemą, kiekviena schemos priemonė bus patvirtinta Ūkio ministro įsakymu.

2.3. Schemos administravimas ir pagalbą teikianti institucija

- (7) Pagalba pagal praneštą schemą bus teikiama valdžios institucijų nuožiūra joms priėmus sprendimą. Kadangi projektai pagal schemą bus finansuojami naudojant ES struktūrinę paramą, šiuo atveju taikomi ES struktūrinio finansavimo administraciniai reikalavimai.
- (8) ES struktūrinių fondų sistemos administravimo principai išdėstyti 2007–2013 m. Lietuvos ekonomikos augimo veiksmų programoje ir 2007–2013 m. Lietuvos sanglaudos skatinimo veiksmų programoje. Administravimo principai parengti remiantis Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1083/2006² ir Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1828/2006³.
- (9) ES struktūrinių fondų administravimo sistema tiksliau apibrėžiama 2007 m. spalio 17 d. Vyriausybės nutarime Nr. 1139 dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir veiksmų programas⁴.

² 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, nustatantis bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinantys Reglamentą (EB) Nr. 1260/1999 (OL L 210, 2006 07 31, p. 25).

³ 2006 m. gruodžio 8 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1828/2006, nustatantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo, ir Europos Parlamento bei Tarybos reglamento (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo, įgyvendinimo taisykles (OL L 371, 2006 12 27, p. 1).

⁴ Valstybės žinios, 2007 m., Nr. 114–4637.

- (10) Stebėsenos komitetas patvirtina bendruosius ir specialiuosius projektų atrankos kriterijus. Visi projektai, finansuojami iš ES struktūrinių fondų, turi atitikti bendruosius atrankos kriterijus. Specialieji kriterijai taikomi, jeigu projektas finansuojamas pagal konkrečią priemonę. Visi potencialūs pagalbos gavėjai gali susipažinti su projektų atrankos kriterijais internete: www.esparama.lt, http://www.esparama.lt/lt/pasirengimas/stebesenos_komitetas.

2.4. Schemos geografinė ir sektorinė taikymo sritis

- (11) Schema taikoma Lietuvoje, kurios visa teritorija atitinka regiono, kuriam gali būti teikiama pagalba pagal EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies a punkto leidžiančią nukrypti nuostatą, remiantis 2006 m. spalio 24 d. Komisijos sprendimu dėl 2007–2013 m. Lietuvos regioninės pagalbos žemėlapiu⁵.
- (12) Schema, apie kurią pranešta, yra sektorinė schema, nes ji taikoma tik šiems energetikos sektoriams: elektros, dujų, šilumos ir atsinaujinančių energijos išteklių⁶.

2.5. Pagalbos gavėjai

- (13) Pagalbos gavėjai pagal schemą yra privatūs juridiniai asmenys, valstybės įmonės ir savivaldybių įmonės nepriklausomai nuo jų dydžio (mažos, vidutinės ir didelės). Numatytas pagalbos gavėjų skaičius svyruoja nuo 101 iki 500.
- (14) Schema netaikoma sunkumų turinčioms įmonėms, kaip apibrėžta Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti⁷.

2.6. Schemos trukmė

- (15) Schema įsigalioja ją patvirtinus Komisijai. Galutinė data, iki kurios pagalba gali būti suteikta – 2013 m. gruodžio 31 d.

2.7. Schemos biudžetas

- (16) Metinė planuojamo biudžeto suma pagal schemą – 180 mln. LTL (apie 52 mln. EUR)⁸. Bendra schemos planuojamo biudžeto suma – 900 mln. LTL (apie 261 mln. EUR).
- (17) Priemonės „Elektros perdavimo sistemos modernizavimas ir plėtra“, „Elektros skirstymo sistemos modernizavimas ir plėtra“, „Šilumos tiekimo sistemos modernizavimas ir plėtra“ ir „Gamtinių dujų perdavimo sistemos modernizavimas ir plėtra“ bus finansuojamos iš Europos regioninės plėtros fondo (toliau – ERPF) šaltinių. Planuojama, kad iš ERPF priemonėms bus skirta iki 600 mln. LTL.

⁵ Valstybės pagalba Nr. N 641/2006 – Lietuva – 2007–2013 m. regioninės pagalbos žemėlapis, OL C 286, 2006 11 23, p. 6.

⁶ Pranešime Lietuvos valdžios institucijos nurodo NACE kodą E – elektros, dujų ir vandens tiekimas (1990 m. spalio 9 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3037/90 dėl statistinio Europos bendrijos ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus, OL L 293, 1990 10 24, p. 1, su daliniais pakeitimais) kaip susijusių sektorių.

⁷ OL C 244, 2004 10 01, p. 2.

⁸ Valiutos keitimo kursas pranešimo dieną: 1 EUR = 3,45 LTL.

- (18) Priemonės „Energijos gamybos efektyvumo didinimas“ ir „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“ bus finansuojamos iš Sanglaudos fondo šaltinių. Planuojama, kad iš Sanglaudos fondo priemonėms bus skirta iki 300 mln. LTL.
- (19) Lietuvos valdžios institucijos nurodo, kad schemai, apie kurią pranešta, neplanuojama naudoti išteklių iš nacionalinio biudžeto.

2.8. Pradinės investicijos pagal schemą apibrėžtis

- (20) Pagal schemą, apie kurią pranešta, pagalbos gavėjas turės teisę gauti dotaciją su sąlyga, *inter alia*, kad įgyvendinus investicijų projektą įmonė būtų išplėsta, įmonės produkcija būtų diversifikuota ir apimtų naujus papildomus produktus arba iš esmės pasikeistų įmonės bendras gamybos procesas.
- (21) Pagal schemą numatoma, kad investicija į turtą, kuriuo pakeičiamas turimas turtas, nelaikoma pradine investicija.
- (22) Pagal schemą pradinė investicija neapima turto, įgyto perėmimo atveju, ir turto, įgyto pasinaudojus išperkama nuoma.
- (23) Pagal schemą, apie kurią pranešta, materialusis ir nematerialusis turtas turi būti susijęs su konkrečiu investicijų projekto įgyvendinimu energetikos sektoriuje.
- (24) Lietuvos valdžios institucijos patvirtino, kad pagal schemą teisę gauti pagalbą turi tik tie projektai, kurių išlaidos buvo patirtos po schemos paskelbimo internete dienos.

2.9. Tinkamos finansuoti išlaidos pagal schemą

- (25) Tinkamos finansuoti išlaidos susijusios su materialiuoju turtu (pastatais, gamybos priemonėmis bei įrengimais) ir nematerialiuoju turtu (patentų teisėmis, licencijomis, praktine patirtimi arba nepatentuotomis techninėmis žiniomis), kuris yra pradinės investicijos dalis.
- (26) Pagal schemą išlaidos transporto įrangos (kilnojamojo turto) įsigyjimui neatitinka pagalbos pradinėms investicijoms reikalavimų.
- (27) Visais atvejais pagal schemą įgytas turtas, kuris yra pradinės investicijos dalis, turi būti naujas.
- (28) Visais atvejais išlaidos tinkamoms finansuoti nematerialiosioms investicijoms neturi viršyti 50 procentų visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų. Be to, tinkamas finansuoti nematerialusis turtas, kuris yra pradinės investicijos dalis, turi būti laikomas nusidėvinčiu turtu; jis turi būti naudojamas išskirtinai įmonėje, gaunančioje pagalbą pagal schemą, turi būti įtrauktas į jos turtą ir laikomas pagalbą gaunančioje įmonėje mažiausiai penkerius metus.

2.10. Didelio investicijų projekto apibrėžtis ir atskiro pranešimo reikalavimas

- (29) Investicinis projektas, kurio bendra vertė viršija 50 mln. EUR ekvivalentą litais, nustatytą pagal oficialių Lietuvos valiutos (lito) keitimo kursą, negalės būti finansuojamas pagal schemą, apie kurią pranešta.

2.11. Projekto pradžios data ir paskatos principas

- (30) Pagal praneštą schemą finansuotino projekto įgyvendinimas negali būti pradėtas, kol Lietuvos verslo paramos agentūra (toliau – LVPA) neįvertins projekto tinkamumo ir neišsiųs pareiškėjui išankstinio patvirtinimo, kad projektas atitinka reikalavimus. Patvirtinimas nereiškia, kad projektas bus finansuojamas, todėl projekto išlaidos nuo patvirtinimo išsiuntimo dienos iki finansavimo skyrimo yra patiriamos pareiškėjo rizika. Jeigu projektas, kurio finansavimui pateikta paraiška, pradėdamas įgyvendinti iki išankstinio patvirtinimo išsiuntimo dienos, visas projektas tampa netinkamas pagalbai gauti ir finansavimas jam nebus skiriamas. Projekto pradžia laikoma projekto darbų pradžia arba pirmas teisiškai saistantis įrangos užsakymo įsipareigojimas, išskyrus preliminarius ekonominio pagrįstumo tyrimus.

2.12. Pagalbos forma ir intensyvumas

- (31) Pagalba bus teikiama tiesioginės dotacijos forma.
- (32) Pagalbos intensyvumas pagal schemą nustatomas kaip procentinė pagalbos išraiška, skaičiuojama nuo bendros tinkamų finansuoti išlaidų sumos.
- (33) Visų priemonių didžiausias leistinas pagalbos intensyvumas ir didžiausias finansavimo dydis skiriasi:
- i. pagal Elektros perdavimo sistemos modernizavimo ir plėtros priemonę didžiausias pagalbos intensyvumas – 40 procentų bendrojo subsidijos ekvivalento (toliau – BSE), o didžiausias finansavimo dydis – 30 mln. LTL (apie 8,7 mln. EUR);
 - ii. pagal Elektros skirstymo sistemos modernizavimo ir plėtros priemonę didžiausias pagalbos intensyvumas – 40 procentų BSE, o didžiausias finansavimo dydis – 15 mln. LTL (apie 4,3 mln. EUR);
 - iii. pagal Šilumos tiekimo sistemos modernizavimo ir plėtros priemonę didžiausias pagalbos intensyvumas – 50 procentų BSE, o didžiausias finansavimo dydis – 6 mln. LTL (apie 1,7 mln. EUR);
 - iv. pagal Gamtinių dujų perdavimo sistemos modernizavimo ir plėtros priemonę didžiausias pagalbos intensyvumas – 50 procentų BSE, o didžiausias finansavimo dydis – 40 mln. LTL (apie 11,6 mln. EUR);
 - v. pagal Energijos gamybos efektyvumo didinimo priemonę didžiausias pagalbos intensyvumas – 50 procentų BSE, o didžiausias finansavimo dydis – 15 mln. LTL (apie 4,3 mln. EUR);
 - vi. pagal Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo energijos gamybai priemonę didžiausias pagalbos intensyvumas – 50 procentų BSE, o didžiausias finansavimo dydis – 18 mln. LTL (apie 5,2 mln. EUR).

- (34) Pagal schemą, apie kurią pranešta, mažoms ir vidutinėms įmonėms (MVI)⁹ negali būti teikiama papildomų priemonių.
- (35) Ūkio ministerija turės teisę susigrąžinti dalį pagalbos gavėjui suteikto finansavimo, jeigu produktas nebus pagamintas arba nebus pasiekta tikslo, numatyto kiekvienos priemonės uždaviniuose.

2.13. Pagalbos gavėjo įnašas

- (36) Lietuvos valdžios institucijos patvirtina, kad visais atvejais pagalbos gavėjo įnašas atitiks mažiausiai 25 procentus visų finansuoti tinkamų sąnaudų vertės ir į jį nebus įtraukta jokios valstybės paramos, įskaitant *de minimis* pagalbą.
- (37) Pareiškėjo nuosavų lėšų šaltiniai, *inter alia*, turi būti aiškiai apibrėžti, patikimi, tinkami ir realistiški paraiškos teikimo metu.

2.14. Investicijų išlaikymas

- (38) Lietuvos valdžios institucijos patvirtina, kad pagal schemą, apie kurią pranešta, gavėjas privalo išlaikyti užbaigtas investicijas Lietuvos teritorijoje mažiausiai penkerius metus (trejus metus MVI atveju). Lietuvos valdžios institucijos nurodo, kad bus imtasi visų įmanomų teisinių priemonių, siekiant susigrąžinti pagalbą, jeigu nebus laikomasi reikalavimo išlaikyti investicijas remtinoje teritorijoje.

2.15. Pagalbos kaupimas

- (39) Pagal schemą, apie kurią pranešta, pagalbos negalima kaupti su jokia kita pagalba, skirta toms pačioms finansuoti tinkamoms projekto išlaidoms, neatsižvelgiant į tai, ar pagalba teikiama iš valstybės narės šaltinių ar Bendrijos šaltinių, jeigu susumavus viršijama minėta pagalbos intensyvumo riba, nustatyta kiekvienai priemonei. Pagalba pagal schemą nebus kaupiama su *de minimis* pagalba¹⁰, teikiama toms pačioms reikalavimus atitinkančioms išlaidoms, jei bus viršytas maksimalus pagalbos intensyvumas, nustatytas kiekvienai priemonei.

2.16. Sektorinės pagalbos schemos indėlis į regiono plėtrą

- (40) Lietuvos valdžios institucijos nurodo, kad Lietuvos infrastruktūriniai (ypač energetikos sektoriaus) ryšiai yra nepakankami ir juos reikia gerokai ir sparčiai gerinti. Teigiama, kad Lietuvos energetikos ekonomika labai priklauso nuo energijos išteklių iš vieno šaltinio, nes nėra tiesioginių dujų ir elektros tinklų sąsajų su Vakarų Europos energetikos sistemomis, o vietos energetiniai ištekliai nepaprastai menki. Be to, šaliai būdingi bruožai – didelis energijos vartojimo intensyvumas, energijos gamyba, tiekimas ir vartojimas – neveiksmingi.
- (41) Energijos tiekimo tinklai yra esminė energijos transformavimo ir tiekimo grandinės dalis, nuo kurios labai priklauso saugus ir patikimas energijos tiekimas. Plėtojant ir modernizuojant elektros, gamtinių dujų ir centralizuotus šilumos tiekimo tinklus ir sistemas planuojama užtikrinti energijos tiekimo saugumą bei patikimumą ir

⁹ Kaip apibrėžta 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacijoje dėl labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių apibrėžimo, OL L 124, 2003 05 20, p. 36.

¹⁰ Komisijos reglamentas (EB) 1998/2006 dėl 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, OL L 379, 2006 12 28, p. 5.

sudaryti Lietuvai technines galimybes pasirengti integracijai į ES elektros ir gamtinių dujų rinkas. Atnaujinant ir plėtojant elektros ir centralizuotus šilumos tiekimo tinklus ir sistemas bus naudojamos pažangios šiuolaikinės technologijos, leidžiančios ne tik padidinti energijos tiekimo saugą ir patikimumą, bet ir gerokai sumažinti energijos praradimus, o gamtinių dujų atveju būtų sudaryta papildoma galimybė prijungti naujus vartotojus, kurie paskatintų verslo plėtrą atskiruose Lietuvos regionuose.

- (42) Didinant atsinaujinančių energijos išteklių dalį pirminės energijos balanse tikimasi, kad bus geriau sprendžiamos energijos tiekimo saugos ir aplinkos apsaugos problemos. Lietuvos valdžios institucijų teigimu, 2009 m. nutraukus Ignalinos atominės elektrinės eksploataciją, pagrindinis elektros gamybos krūvis teks šiluminėms elektrinėms, naudojančioms naftos produktus ir gamtines dujas, todėl neišvengiamai bus išmetama šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir teršalų.
- (43) Be to, Lietuvos valdžios institucijos teigia, kad Lietuvoje nevisiškai išnaudojamos atsinaujinančių šaltinių ir vietos energijos šaltinių galimybės. Investicijos į centralizuotų šildymo tinklų ir sistemų modernizaciją ir plėtrą sudarytų sąlygas mažinti energijos praradimus, pagerėtų paslaugų kokybę, o kogeneracinių elektrinių ir atsinaujinančių šaltinių potencialas būtų geriau naudojamas ir tuo pačiu būtų mažinamas aplinkos užterštumas.
- (44) Lietuvos valdžios institucijos teigia, kad Lietuva importuoja beveik 90 procentų pirminės energijos. Tradicinių energijos šaltinių kainų didėjimas neigiamai veikia Lietuvos ekonomiką. Veiksmingiau naudojant energiją ir plėtojant atsinaujinančius energijos šaltinius bus mažinamas iškastinių energijos šaltinių importas ir energetinė priklausomybė.
- (45) Lietuvos valdžios institucijos teigia, kad ES struktūrinės paramos lėšos bus naudojamos kaip dalinis finansavimas įgyvendinant peržiūrėtą Nacionalinės energetikos strategiją, kurią Lietuvos Respublikos Seimas patvirtino 2007 m. sausio 18 d. Nutarimu Nr. X-1046. Sėkmingai įgyvendinus du pagrindinius peržiūrėtos Nacionalinės energetikos strategijos tikslus – energijos tiekimo saugos didinimą ir tvarią energetikos sektoriaus plėtrą – būtų sudarytos sąlygos augti Lietuvos ekonomikos konkurencingumui (dėl patikimų ir šiuolaikiškų energijos tiekimo tinklų ir sistemų) ir geresnei gyvenimo kokybei bei sanglaudai (dėl didesnio energetikos veiksmingumo ir platesnio atsinaujinančių šaltinių vartojimo).
- (46) Lietuvos valdžios institucijos taip pat pabrėžia, kad saugi ir patikima energetikos infrastruktūra yra viena pagrindinių nacionalinės ekonomikos konkurencingumo augimo sąlygų. Energetikos tinklų modernizavimas ir plėtra taip pat padės pagerinti gyvenimo kokybę ir padidins sanglaudą, nes dėl šio modernizavimo padidėtų mažų Lietuvos miestų ir regionų centrų patrauklumas, o tai savo ruožtu paspartintų verslo steigimąsi ir plėtrą bei naujų darbo vietų kūrimą.
- (47) Be to, Lietuvos valdžios institucijos nurodo, kad remdamos energetikos sektoriaus įmones jos skatins įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo priemonių programą, paminėtą Komisijos komunikate Europos Vadovų Tarybai ir Europos Parlamentui „Europos energetikos politika“¹¹. Šiame komunikate „padidinti

¹¹ Briuselis, 2007 01 10, COM (2007) 1 galutinis, (SEC (2007) 12).

šilumos ir elektros energijos gamybos, perdavimo ir paskirstymo efektyvumą¹² laikoma viena pagrindinių programos įgyvendinimo priemonių.

- (48) Lietuvos valdžios institucijos taip pat nurodo, kad remdamos energetikos sektoriaus įmones ES struktūrinių fondų lėšomis, jos reaguoja į raginimą, išdėstyta Komisijos žaliojoje knygoje dėl Europos Sąjungos tausios, konkurencingos ir saugios energetikos strategijos¹³: „veiksmingai taikyti sanglaudos politikos priemonės, kurios tikslai – remti energijos efektyvumą, atsinaujinančių bei alternatyvių energijos šaltinių plėtojamą ir investicijas į tinklus rengiant 2007–2013 m. nacionalines strategines struktūras ir veiklos programas“¹⁴.

3. VERTINIMAS

3.1. Valstybės pagalbos pagal schemą pobūdis

- (49) Pagal siūlomą pagalbos schemą pagalba tiesioginės dotacijos forma bus teikiama įmonėms, vykdančioms investicinius projektus energetikos sektoriuje.
- (50) Schema bus finansuojama naudojant struktūrinių fondų (Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo) lėšas, kurios bus perduodamos Lietuvos valdžios institucijoms, kad būtų vykdoma veikla, nustatyta veiksmų programose. Lietuvos valdžios institucijos atsako už veiksmų programų įgyvendinimą ir valdymą, įskaitant pagalbos gavėjų ir projektų atranką pagal konkrečias priemones ir finansavimo išmokėjimą atrinktiems pagalbos gavėjams, kad jie galėtų vykdyti savo projektus. Todėl už finansavimą iš struktūrinių fondų atsako Lietuvos valdžios institucijos ir jos juo disponuoja. Taigi galima daryti išvadą, kad pagalbą pagal schemą, apie kurią pranešta, teiks valdžios institucijos iš valstybės lėšų, kaip apibrėžta EB sutarties 87 straipsnio 1 dalyje.
- (51) Pagal schemą numatyta pagalba yra ekonominė nauda, nes ji suteikia galimybę pagalbos gavėjams sumažinti investicijų sąnaudas, kurias jie turėtų paprastai patirti, kad plėtotų tokio tipo projektus. Todėl ji gali arba galės iškraipyti konkurenciją.
- (52) Schema yra selektyvi, nes ji taikoma tik įmonėms, įgyvendinančioms energetikos sektoriaus projektus.
- (53) Kadangi schema susijusi su įmonėmis, kurios veikia energetikos sektoriuje ir kurios dalyvauja valstybių narių prekyboje, yra rizika, kad pagalba gali daryti poveikį prekybai.
- (54) Todėl schema, apie kurią pranešta, yra valstybės pagalba, kaip apibrėžta EB sutarties 87 straipsnio 1 dalyje.

3.2. Pagalbos schemos teisėtumas

- (55) Lietuvos valdžios institucijos įvykdė išipareigojimą, numatytą EB sutarties 88 straipsnio 3 dalyje, pranešdamos apie pagalbos schemą prieš jos įgyvendinimo pradžią.

¹² Ten pat.

¹³ Briuselis, 2006 03 08, COM (2006) 105 galutinis, (SEC (2006) 317).

¹⁴ Ten pat.

3.3. Pagalbos schemos suderinamumas

- (56) Nustačius, kad schema, apie kurią pranešta, yra valstybės pagalba, kaip apibrėžta EB sutarties 87 straipsnio 1 dalyje, būtina apsvarstyti, ar schema gali būti laikoma suderinama su bendrąja rinka.
- (57) Komisija išnagrinėjo siūlomą pagalbos schemą pagal EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies a punktą ir nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gaires¹⁵. Atlikus vertinimą galima pateikti tokias pastabas.
- (58) Vadovaujantis nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairių 10 dalimi regioninė pagalba paprastai turėtų būti teikiama pagal daugiasektorinės pagalbos schemą, kuri sudaro neatskiriama regioninės plėtros strategijos su aiškiai apibrėžtais tikslais dalį. Kai išskirtiniais atvejais numatoma teikti pagalbą, skirtą tik vienai veiklos sričiai, valstybės narės atsako už tai, kad būtų įrodyta, jog projektas yra naudingas nuosekliai regioninės plėtros strategijai bei dėl savo pobūdžio ir dydžio nesukels nepageidaujamo konkurencijos iškreipimo.
- (59) Nors schemas, apie kurią pranešta, priemonės susijusios su skirtingomis energijos rūšimis: elektra, šiluma, dujomis ir energija iš atsinaujinančių šaltinių, schemą galima laikyti susijusia su viena veiklos sritimi.
- (60) Kiek tai susiję su ypatingu požiūriu į energetikos sektorių ir jo įnašu į regioninę plėtrą, Lietuvos valdžios institucijos pažymėjo:
- Energijos tiekimo tinklai yra esminė energijos transformavimo ir tiekimo grandinės dalis, nuo kurios labai priklauso saugus ir patikimas energijos tiekimas. Dėl schemas, apie kurią pranešta, plėtojant ir modernizuojant elektros, gamtinių dujų ir centralizuotus šilumos tiekimo tinklus ir sistemas bus įmanoma užtikrinti energijos tiekimo saugą bei patikimumą ir sudaryti Lietuvai technines galimybes pasirengti integracijai į ES elektros ir gamtinių dujų rinkas. Atnaujinant ir plėtojant elektros ir centralizuotus šilumos tiekimo tinklus ir sistemas bus naudojamos pažangios šiuolaikinės technologijos, leidžiančios ne tik padidinti energijos tiekimo saugą ir patikimumą, bet ir gerokai sumažinti energijos praradimus, o gamtinių dujų atveju būtų sudaryta papildoma galimybė prijungti naujus vartotojus, kurie paskatintų verslo plėtrą atskiruose Lietuvos regionuose.
 - Be to, veiksmingiau naudojant energiją ir plėtojant atsinaujinančius energijos šaltinius galima sumažinti iškastinių energijos šaltinių importą ir sumažinti energetinę priklausomybę.
 - Be to, schema taip pat padės siekti energijos veiksmingumo, nes numatoma, jog ji leis sutaupyti 20 procentų pirminės energijos ir taip pat padės mažinti teršalų išmetimą į atmosferą.
 - Be to, šia schema bus įgyvendinami du pagrindiniai Nacionalinės energetikos strategijos tikslai – energijos tiekimo saugos didinimas ir tvari energetikos sektoriaus plėtra – sudarant sąlygas augti Lietuvos ekonomikos konkurencingumui (dėl patikimų ir šiuolaikiškų energijos tiekimo tinklų ir

¹⁵ 2007–2013 m. Nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairės, OL C 54, 2006 03 04, p. 13.

sistemų) ir geresnei gyvenimo kokybei ir sanglaudai (dėl didesnio energetikos veiksmingumo ir platesnio atsinaujinančių šaltinių vartojimo).

- (61) Atsižvelgiant į tikėtiną pagalbos poveikį konkurencijai, reikia pabrėžti, kad didžiausia projekto įgyvendinimui skirta finansavimo suma nustatyta kiekvienai schemos priemonei (sumos svyruoja nuo 1,7 mln. EUR iki 11,6 mln. EUR (tai yra didžiausia pagalbos suma vienam projektui pagal Gamtinių dujų perdavimo sistemos plėtros priemonę)), o tai apribos galimus konkurencijos išskraipymus.
- (62) Atsižvelgdama į pirmiau išdėstytus samprotavimus, Komisija mano, kad nors schema, apie kurią pranešta, yra sektorinė, ji, į viską atsižvelgus, yra priimtina, nes prisideda prie nuoseklios Lietuvos regioninės plėtros strategijos ir, atsižvelgiant į projektų pobūdį ir dydį, nesukels nepriimtinių konkurencijos išskraipymų.
- (63) Remiantis nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairių 9 dalimi, schema nebus taikoma sunkumus patiriančioms įmonėms, kaip apibrėžta Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti¹⁶.
- (64) Schema susijusi su pradinėmis investicijomis, kaip apibrėžta nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairių 34 dalyje, nes ji apima investicijas į materialųjį ir nematerialųjį turtą, kiek tai susiję su esamos įmonės plėtimu, įmonės produkcijos diversifikavimu gaminant naujus papildomus produktus arba esamos įmonės bendro gamybos proceso esminiu pakeitimu. Pagal schemą išlaidos transporto įrangos (kilnojamojo turto) įsigyjimui neatitinka pagalbos pradinėms investicijoms reikalavimų.
- (65) Pagal nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairių 41 dalį pagalbos dydis skaičiuojamas kaip investicijų projekto tinkamų finansuoti materialiojo ir nematerialiojo turto sąnaudų vertės procentas ir neviršys taikytinos regioninės pagalbos ribos.
- (66) Schemoje nurodytas taikytinas 2007–2013 m. Lietuvos regioninės pagalbos žemėlapis; didžiausias leistinas pagalbos intensyvumas atitinka šį regioninės pagalbos žemėlapi.
- (67) Schemos trukmė atitinka Lietuvos regioninės pagalbos žemėlapio galiojimo laikotarpį. Schemos, apie kurią pranešta, galiojimo pabaiga – 2013 m. gruodžio 31 d.
- (68) Pagal schemą pagalba teikiama valdžios institucijų nuožiūra ir visais atvejais pagalbai suteikti reikia administracinio sprendimo. Pagal nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairių 38 dalį, schemoje numatyta, kad paraiška pagalbai gauti turi būti pateikiama prieš pradėdant projekto darbus, ir atsakinga institucija raštu privalo patvirtinti, kad, priklausomai nuo išsamaus patikrinimo rezultato, projektas atitinka schemoje nustatytus reikalavimus.
- (69) Pagal nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairių 108 dalį schemoje nenumatyta teikti pagalbą projektams, kurie buvo pradėti vykdyti prieš schemos paskelbimą internete.

¹⁶ OJ C 244, 2004 10 01, p. 2.

- (70) Kadangi investicinis projektas, kurio bendra vertė viršija 50 mln. EUR, negalės būti finansuojamas pagal schemą, apie kurią pranešta, nereikalaujama vykdyti nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairių 4.3 skirsnio sąlygų dėl regioninės pagalbos dideliems investiciniams projektams.
- (71) Schemoje yra nuostata, kurioje teigiama, jog pagalbos gavėjo įnašas atitiks mažiausiai 25 procentus visų finansuoti tinkamų sąnaudų vertės ir į jį nebus įtraukta jokios valstybinės paramos, kaip nustatyta nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairių 39 dalyje.
- (72) Schema neapima investicijų į gamybos priemonių keitimą, kaip numatyta nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairių 34 dalyje.
- (73) Laikantis nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairių 54 dalies reikalavimų schema užtikrinama, kad įgytas turtas būtų naujas.
- (74) Laikantis nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairių 55 dalies reikalavimų, į schemą įtraukta nuostata, kuria užtikrinama, jog investicijų į nematerialųjį turtą tinkamos finansuoti sąnaudos neviršys 50 procentų visų projekto tinkamų finansuoti investicinių išlaidų. Be to, schema užtikrinama, kad toks tinkamas finansuoti nematerialusis turtas būtų naudojamas išskirtinai regioninę pagalbą gaunančioje įmonėje, būtų laikomas nusidėvinčiu turtu, būtų perkamas rinkos sąlygomis ir įtrauktas į įmonės ilgalaikį turtą ir liktų įmonėje, gaunančioje regioninę pagalbą, penkerius metus visų įmonių atveju, kaip to reikalaujama nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairių 56 dalyje.
- (75) Pagalba pagal schemą siejama su įsipareigojimu išlaikyti investicijas Lietuvos teritorijoje, kuri yra remtinas regionas pagal EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies a punkto leidžiančią nukrypti nuostata, mažiausiai penkerius metus (trejus metus MVĮ atveju) po jų užbaigimo, laikantis nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairių 40 dalies.
- (76) Galiausiai Komisija pabrėžia, kad pagal schemą, apie kurią pranešta, Lietuvos valdžios institucijos gali susigrąžinti pagalbą, jeigu nepagaminamas produktas arba nepasiekiamas tikslas, nustatyto kiekvienos priemonės uždaviniuose.
- (77) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Komisija laikosi nuomonės, kad pagalbos schema, apie kurią pranešta, yra suderinama su bendrąją rinką pagal EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies a punktą.

4. SPRENDIMAS

- (78) Komisija atitinkamai nusprendė laikyti pagalbos schemą suderinama su EB sutartimi.
- (79) Komisija primena Lietuvos valdžios institucijoms, kad turi būti laikomasi Komisijos reglamente (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinančiame Tarybos reglamentą (EB) Nr. 659/1999, nustatantį išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles¹⁷, apibrėžtų sąlygų dėl ataskaitų.

¹⁷ OL L 140, 2004 04 30, p. 1.

(80) Komisija taip pat primena Lietuvos valdžios institucijoms, kad apie visus planus keisti šią pagalbos schemą turi būti pranešta Komisijai.

Komisijai per penkiolika darbo dienų nuo rašto gavimo dienos negavus pagrįsto prašymo, bus laikoma, kad sutinkate, jog visas rašto tekstas būtų atskleistas tretiesiems asmenims ir paskelbtas autentiška kalba interneto svetainėje:

http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/

Prašymą siųskite registruotu laišku arba faksu adresu:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Greffe
B – 1049 Brussels
Faksas 32 2 296 12 42

Pagarbiai,
Komisijos vardu

Neelie Kroes
Komisijos narė